

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopolje se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Štefan Godina. Lestek komercij lista „Edinosti“. — Tisk: tiskarna „Edinosti“, vplavne zadruge s omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24—
za pol leta 12—
za tri mesece 6—
za nedeljsko izdajo za celo leto 520
za pol leta 260

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglašni račun na milimetre v širokosti ene kolone

Cene: Oglašni trgovci in obrtniki mm po 10 vin

Osmrtice, zahvalit, poslanice, oglašni denarnih za-

vodov mm po 20 vin

Oglašni v tekstu lista do pet vrst K 5—

vsaka nadaljna vrsta 2—

Mali oglašni po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev

Oglašni sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina

in reklamacije se pošiljajo v pravi list. Plačuje se izključno le

upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Franciška

Asiškega št. 20. — Poštomatnični račun št. 841.652.

Naše čete na srbskih tleh. - Premor po 14 dnevni bojih.

DUNAJ, 29. (Kor.) Uradno se razglša: Dne 28. septembra popoldne. — Po več nego štirinajstodnevni trdnostni bojih, tekom katerih so naše čete prekorale Drino in Savo, je nastala na južnovzhodnem bojišču kratka operacijska pavza. Naše čete stoje vse na srbskem ozemlju in se vzdržujejo predvsem na krvavo pridobljenih pozicijah proti neprestanim trdnostnim naskokom, ki se končavajo vedno z znatnimi izgubami sovražnikov.

V zadnjih bojih je bilo vseh skupaj zaplenjenih 14 topov in več strelskih pušk. Število ujetnikov je znatno, ravno tako tudi beguncev.

Vesti o srbsko-črnogorski ofenzivi v Bosni so nastale vsled vpadov podrejenih moči v ozemlje ob sandžaški meji, v katerem se ni nahajalo skoraj čisto nič naših čet. Odredbe se očistile tega ozemlja so se ukrenile nemudoma.

Potiorek, fcm.

Smrt junaškega stotnika.

ZAGREB 29. (Izv.) Cenzurirani listi poročajo: V soboto je umrl tu v bolnici Rdečega križa stotnik varaždinskega (16.) pešpolka Rudolf Schimann za ranami, ki jih je dobil 19. dne meseca avgusta pri nekem naskoku pri Zavrli. S stotnikom Schimannom „gubila varaždinski polk enega svojih najhrabrejših častnikov, ki je popoln polkovnik zgodovino z junaškim činom, na katerega sme v resnici biti ponosen ves polk.

14. dne meseca avgusta zjutraj je dobila 16. infanterijska divizija nalog, naj naskoči višine okoli Dobriča in Cetenista. Varaždinski polk se je ta dan bojeval ves dan vse do večera z zvečjo hrabrostjo. S topovi in streljanimi puškami zavarovane, dobro utrjene sovražnikove pozicije pa le ni bilo mogoče zavzeti. Brigadir je zato ukazal novo grupiranje in tako je minila noč. Prihodnje jutro naj bi se bil izvršil naskok na sovražnikove pozicije. Stotnik Schimann, poveljnik 1. stotnije, je dobil ukaz, naj pride k polku, ki se je zbiral v smeri nazaj. Ker pa je opazil, da bi bilo v večernem mraku mogoče presenetiti sovražnika, ki je bil že znatno obstavljen, in ga uspešno napasti. Zato ni izvršil dnevnega mu povelja. Njegova stotinja je štela 120 mož. Bilo je v resnici predznan, kar je nameraval stotnik Schimann, toda šlo je za smrt ali častno zmago. Stotnik Schimann, je ukazal možem, ki se je borilo od 3 zjutraj pa do 7 zvečer, naj odloži teletnjake, in po kratkem odmoru je popeljal svojo četo proti sovražniku. Naskok na utrjenega in znatno močnejšega sovražnika se je posrečil popolnoma. Sovražnik je pobegnil iz svojih pozicij in zapustil tamkaj dva topa, streljano puško, veliko število pušk in mnogo streljiva.

Ko so sosednje čete začule hura-klice in glasove rogov, so prihiteli na pomoč Varaždincem, toda stotnik Schimann je s svojimi 120 hrabrimi Varaždinci že zavzel okop.

Po tem junaškem činu je stotnik Schimann še nekaterikrat povel svojo stotnijo k naskoku. Pri Zavrli ga je ranil šrapnel na trebuh. Vključ najskrbnejši negi v bolnišnici, je podlegel rani. Služil je šele od pomladi pri Varaždincih; prej je bil pri 24. pešpolku na Dunaju. Bil je zaradi svojega junaškega čina, ki je zgoraj opisan, že predlagan, da mu podeli cesar red cesarice Marije Terezije. Pogreb se je vršil posebno svečanostno predvčerajšnjim.

Holandski strah pred Anglijo in simpatije do Nemčije.

BERLIN 28. (Kor.) Listi razglšajo brzojavke iz Rotterdam, da je postopanje holandskih trgovinskih ladij in pa letanje angleških aeroplanov nad holandskim ozemljem zelo vznemirilo javno mnenje Holandske proti Angliji in pomnožilo simpatije do Nemčije. Holandski trgovski krogi se Anglije bojijo, ki bi v slučaju vojne oropala Holandsko za precejšen del njenih kolonij.

Nova angleška armada.

AMSTERDAM, 28. (Kor.) V nekem večernejšem članku piše „Times“: Na Angleškem zelo dvomijo o vrlinah nove armade. Vsekarer tudi zelo nedostaja častnikov, najbrže zato, ker zaradi velikanskih izgub že sedaj večina častnikov odhaja na Francosko. Za novo armado ostane potemtakem le malo častnikov.

Zepetinski zrakoplov nad Varšavo.

BERLIN 28. (Kor.) „Berliner Tageblatt“ priobčuje poročilo „Reuterjevega urada“ iz Varšave, glasom katerega je v soboto zjutraj nad Varšavo letal zepetinski zrakoplov, ki je vrzel dve bombi.

Dovajenje za odpotovanje v domovino v Franciji zadržani Nemci.

BERLIN 28. (Kor.) „Nordd. Allg. Ztg.“ piše: Kakor poročajo listi iz Švice, se je glede dovoljenja za odpotovanje v domovino nemških žen, otrok in vojni neobvezanih moških, ki so bili v Franciji zadržani, med nemško in francosko vlado sklenil dogovor. Poročilo v tej obliki ni pravilno. V tem pogledu se vsekar obravnava, vendar ni še nič sklenjenega.

Francoski ranjenci v nemških bolnišnicah.

MAGDEBURG 28. (Kor.) „Magdeburger Zeitung“ poroča: 54 francoskih, v rezervni bolnišnici se nahajajo ranjencev, je poslalo voditelju bolnišnice, zdravniškemu svetniku Köpfersteinu pismo, kjer se zahvaljujejo za požrtvovalno postopanje z njimi in posebno za dovoljenje, da smejo pisati svojim sorodnikom v domovino.

Ranjenci pripadajo 9. pehotnemu bataljonu v Longwyju.

Cesarjev odgovor na brzojavko poljskih prostovoljcev.

DUNAJ 28. (Kor.) „Lokalcorrespondenz“ poroča iz Krakova: Na vdanostno brzojavko poljske prostovoljske legije iz Tišina, obstoječe iz 370 mož, je dospel sledeči odgovor: Njegovo Veličanstvo je blagovolilo vzeti poročilo poljskega narodnega odseka povodom odhoda prostovoljskega odseka iz Tišina s hvaležnostjo na znanje in je izreklo najmilostnejše želje za bodoče delovanje prostovoljskega oddelka.

Grof Mikael Karolyi izpuščen.

BUDIPEŠTA 28. (Kor.) Grof Mikael Karolyi, ki je bil dosedaj interniran v Bordeauxu, je bil izpuščen in je odpotoval v Madrid, odkoder odpotuje v domovino.

Ruski vpliv v Perziji se muniša.

CARIGRAD, 28. (Kor.) Kakor se poroča iz tukajšnjih perzijskih liberalnih krogov, je bil odstavljen generalni guverner aserbajdžanski, prosluli Samakhan, pristaš Rusije. In na njegovo mesto imenovan mlajši šahov brat, prestolonaslednik Mehmed Hasan Mirza. Novemu generalnemu guvernerju se dodeli bivši vali v Kermanski, princ Ferman Ferman.

Seja trgovske zbornice, poljedelskega sveta, vojnega odbora industrije, rokodelske in obrtne zbornice v Berlinu.

BERLIN, 28. (Kor.) Danes zjutraj se je vršila skupna seja nemškega trgovskega sveta, nemškega poljedelskega sveta, vojnega odbora nemške industrije in pa nemške rokodelske in obrtne zbornice. Seja je bila zelo dobro obiskana in se je vršila povzdignato. Sejo je otvoril zbornični predsednik Kampf z nagovorom, v katerem je naglašal, da se je oni zmotili, ki misli, da se vsled groženja, raztegniti vojno, nemški narod in nemško gospodarstvo omehčata. Mi vzdržimo, dokler ne dosežemo smotrno velike vojne namreč prostosti za politični in gospodarski napredek za vse čase. Trikratni „hoch“ na cesarja in državo je spremljal te besede.

Nato so govorili zastopniki pridobitvenih stanov, ki so se med obćim odobravanjem izrekli pripravljenim, vsprejeti vse žrtve na se, da se nemškemu ljudstvu izvojuje trajni in častni mir.

Med glasnim odobravanjem je predsednik poslanske zbornice grof Schwerin-Löbitz v imenu vseh poljedelskih korporacij izjavil, da se nemško poljedelstvo zaveda velike domovinske dolžnosti, da se vojska in narod za ves čas vojne zadostno preskrbi in ljudstvo vsake nepotrebne draginje obvaruje.

V svojem zaključnem nagovoru je predsednik opozarjal na to, kako je šla Nemčija, obdana povsod od sovražnikov, samo z enim edinim zvestim zaveznikom, Avstro-Ogrsko (viharom pritrjevanje) v boji. V Avstro-Ogrski, pravi govornik, vsa srca bijejo z nami. Mi vemo, kako se tam vesele nemških zmag. Mi znamo ceniti prijateljstvo Avstro-Ogrske, ki hoče z nami izvojevati uspešno vojno, da se osigura eksistenca obeh velesil.

Enoglasno je bila sprejeta izjava, glasom katere je poljedelstvo, industrija, trgovina in rokodelstvo odločeno, vsrjati do zaključka, ki odgovarja neizmernim žrtvam te vojne in ki izključuje povratek istega. Potem bo dana gotova podlaga za nov procvit, novo moč in novo blagostanje nemške države.

Zborovalci so sklenili, odposlati cesarju Viljemu udanostno izjavo. Zbornični predsednik Kampf je zaključil sejo s trikratnim „hoch“ na cesarja, nakar se je zapela pesem „Deutschland, Deutschland über alles“.

Penzijško zavarovanje privatnih nameštencev.

DUNAJ 29. (Kor.) „Wiener Zeitung“ priobčuje naredbo ministrstva za notranje stvari v sporazumljenju z ostalimi udeleženi ministri od 26. septembra 1914, s katero se odpravljajo izvrševalni predpisi od 22. februarja 1908, drž. zak. št. 42, k zakonu od 16. decembra 1906, drž. zak. št. 1, tičočem se penzijskega zavarovanja nameščenec v privatni službi in nekaterih v javni službi.

Kuponi južne železnice.

DUNAJ, 29. (Kor.) Kakor poročajo listi, bo južna železnica radi izrednega položaja, nastalega vsled vojnega stanja, glede mednarodnega prometa in nabavljanja tujih valut, izplačevala do nadaljnjega oktoberski kupon svojih 3-odstotnih prioritet le pri dosedanjih plačilih v Avstro-Ogrski in v nemški državi, in pri tistih italijanskih plačilih, ki so imenovane v tekstu obligacij (Florence, Livorno, Milan); in sicer v kronski veljavi, preračunjeni po zadnji oficijelni notaciji za devizo Pariz (priobčeno v uradnem kurznem listu dunajske borze od 25. julija 1914 po 100 frankov — 96.27/2, krone).

Nove pošne znamke na korist družin padlih vojakov.

DUNAJ, 29. (Kor.) „Wiener Zeitung“ razglša naredbo ministrstva za trgovino od 24. septembra 1914, tičočo se izdaje novih pisemskih znamk po pet in deset vinarjev. Za čas vojnih dogodkov se bodo izdajale nove pisemske znamke po pet in deset vinarjev, ki se bodo prodajale s poviškom dveh vinarjev k nominalnemu znesku, torej v prodaji na drobno po 7 in 12 vinarjev. Pri nakupu celega lista, 80 kosov, znaša prodajna cena 5 K 40 vin, oziroma 9 K 35 v. Dohodki od tega poviška se porabijo za podporo vdovam in sirotam padlih vojakov. Nove znamke se bodo izdajale od 4. oktobra dalje. Morejo se porabljati do nadaljnjega poleg znamk veljavne emisije za plačevanje pristojbine pri poštnih pošiljках notranjega prometa in onega z Ogrsko, Bosno, Hercegovino in Nemčijo. Te znamke se ne zamenjujejo in tudi ne kupujejo zopet.

Kako se sestavljajo poročila o izgubah?

DUNAJ, 28. (Kor.) „Fremdenblatt“ poroča, da se poluradno priobčuje: Kakor v prejšnjih, tako so se dogodili tudi v sedanjih vojni slučajih, da so bile take vojaške osebe proglašene mrtvim, ki so se po nekaj dneh popolnoma zdrave vrnile k svojim četam, ali pa take, ki so bile kot ranjene oddane kakemu sanitetnemu zavodu. V interesu hitre obvestitve javnosti o dogodivših se izgubah so čete, kakor je bilo že večkrat sporočeno, obvezane, da če le možno tekem 48 ur po vsaki bitki sestavijo listine o izgubah ter iste predložijo vojnemu ministarstvu. Podatki za te listine se zbirajo na podlagi ustenih poročil, povzetih iz neposrednega utisa boja.

Vendar pa odnošaji povzročajo, da se večkrat, kljub vsemu temu poslu posvečenju, skrbi, vrinejo napačna poročila, ki se, kar je samoobsebi umevno, pri prihodnji priljubljenosti popravijo in razjasne.

Dva naša feldmaršallutnanta umrla.

DUNAJ, 28. (Kor.) Flml. v pokoju Alojzij pl. Laube, bivši poveljnik armade strelne sole in flml. v pokoju Alojzij pl. Hauptmann, sta danes umrla.

Grška zbornica.

ATENE 28. (Kor.) Zbornica je imela danes sejo. Za predsednika je bil izvoljen z 88 glasovi proti 17, posl. Zavitzianos, pristaš Venizelosa.

Predsednik berlinske trgovske zbornice umrl.

BERLIN 28. (Kor.) Tu je umrl danes bivši predsednik berlinske trgovske zbornice, Herz.

Turški časopis proti tropsorazumu.

CARIGRAD, 27. (Kor.) „Terschumani Hakikat“ graja postopanje tropsorazuma, ki medtem, ko Turčija razglša svojo nevtralnost, poskuša nahujskati sosede Turčije in Muzelmane v njih lastnih deželah proti Turčiji in ki med Muzelmani v njih lastnih deželah ruje proti Turčiji in kalifatu, namesto da bi ostal proti Turčiji tudi sam nevtralen.

List iz tega sklepa, da se mora Turčija čuvati.

Isti list povdarja protislovje, ki obstoja med delovanjem Buxtona, ki skuša pridobiti Bolgarsko v imenu narodnostnega principa in pa nad postopanjem Angležev v Egiptu, ki hočejo arabsko narodnost po-teptati in ki silijo arabske voditelje, da se

izseljujejo iz domovine ali pa jih obsojajo v prognanstvo.

Francija in njene trgovinske zveze z Avstrijo in Nemčijo.

PARIZ, 27. (Kor.) Vlada je sklenila, da postanejo vse med Francozi na eni in Nemci, Avstriji in Madžari na drugi strani, pred vojno sklenjene pogodbe neveljavne kot nevarne javn. redu. Izvršitev pred vojno sklenjenih pogodb se ustavi, pa naj se je tudi že pričela. V nasprotnem slučaju lahko smatra sodišče take pogodbe kot ničevne in neveljavne.

S severnega bojišča.

Ruska zavrznost.

Narednik našega slovenskega celjskega pešpolka, katerega so v Galiciji v eni onih velikih bitek v začetku tekočega meseca zadelo rti kroglice, je pripovedoval za zavrznati način ruskega vojevanja sledečo značilno dogodbo. Pripovedoval je tako-le: Bilo je pri G. Naš bataljon, ki je bil že par dni neprenehoma v dotiku s sovražnikom, je tistega dne na odprti, nekoliko valovitih ravlini ležal zakopan v za silo izkopanih strelskih jarkih, s puško v roki, pričakujoč povelja, da jo mahne proti bližajočemu se sovražniku, o katerem pa še ni bilo ne duha ne sluha. Naenkrat se je prikazal v precejšnji višini nad nami acropolan in kake pol ure pozneje so nas začeli pozdravljati ruski šrapneli, ki pa nam, ker smo bili dobro zavarovani, niso napravili nikake škode, dasiravno so bili dobro merjeni in so se razletali kakih 200 metrov pred nami. Navadili smo se teh brenčelij sršenov, kakor berač mraza, da že ni napravljalo nikakega vpliva na nas, če smo zagledali pred seboj oblček v zraku in potem začeli pok in prasketanje ob tla udarjajočih šrapnelskih krogelj in razletin.

Ležali smo torej v strelskih jarkih in opazovali ruske šrapnele. Na našem levem krilu, nekoliko za nami je ležal prav tako, kakor mi, zakopan v zemljo, bataljon bosenskega pešpolka. Ruski šrapneli so se čimdalje gostje razpokavali okoli nas, kar smo smatrali za najgostvejšo znamenje, da se pripravlja ruska infanterija za naskok na nas. In res, kmalu na to so se tudi že oglašile ruske puške. — Kriti v sproti izkopanih strelskih jarkih so se nam bližali Rusi v precej široko raztegnjeni strelski črti. Videli smo jih že prav dobro in tedaj smo dobili povelje za streljanje. O učinkih naših strelcev ne morem dati natančnejših podatkov; vse-kakor pa so morali biti za Ruse precej mučni, kajti streljanje z njihove strani je bilo čim dalje, tem slabotnejše. Tedaj smo dobili povelje, naj napredujejo proti sovražniku. Videli smo tudi bosenski bataljon, kako je previdno začel napredovati. Obležali smo zopet in zopet se je streljalo. Tako smo dospeli že v neposredno bližino sovražnika. Kar naenkrat smo začeli na levem krilu povelja za naskok z bodalom. Začel se je klic „hura“ in Bošnjaki so kapot vihra planili proti Rusom. Takoj nato pa je isto povelje dobil tudi naš bataljon, in udrl smo proti sovražniku, ki nas je obstreljeval, a nam ni prizadeval posebnih izgub.

Bili smo oddaljeni od sovražne črte le še kakih petdeset korakov. Moj voj je imel pred seboj sovražni voj, ki je šel morda kakih 50 mož in vsi ti so, kakor na povelje dvignili roke kvišku, znak, da se nam dajajo. Napredovali smo dalje, a ko smo prekorali kakih dvajset korakov, so Rusi hipoma pograbil za puške, in nas sprejeli s salvo, ki je iz take bližine napravila res precej škode, ki pa nas nikakor ni zadržala.

— Strela božja, tako se pa nismo zm-nili! — sem začel poleg sebe nekega pešca, rodem iz Primorskega, in zagrmela je brez povelja tudi z naše strani salva, ki je kar pomela po sovražnem voju. Nato smo pa udrlj nadnje. Večina Rusov je itak padla, ostanek je pa udrl v divjem begu nazaj. Pred nami so ostali le še štirje: častnik in pa trije pešci. Kot poveljnik voja sem ukazal desetniku, naj ujame častnika, drugim pa, da naj primejo pešce.

Desetnik, oddaljen le še kakih osem ali deset korakov od ruskega častnika, je, držeč puško z bodalom pripravljeno za naskok, stopil tja k ruskemu častniku, ki je držal roke kvišku. Ko je bil že tik pred njim, le še tako daleč od njega, da ga ni mogel doseči z bodalom, je častnik naenkrat z desmo, kakor blisk hitro, posegel po revolverju, ki ga je imel ob pasu, in že sem mislil, da je moj desetnik iz-gubljen. Toda le-ta je bil previden človek in je držal prst na puškini trnku.

Isti hip, ko je segel ruski častnik po revolverju, je pritisnil desetnik na trnek, in ruski častnik, zadet pod brado, se je n-rve zgrudil na tla. Ostale tri smo ujeli, ne da bi bil le kdo od njih zmignil s prstom. Ta dogodek nas je naučil, da ne smemo zaupati sovražniku prav nič, da moramo biti skrajno previdni vselej in povsod. Tako smo tudi potem vedno delali in zgodilo se nam ni nikdar več, da bi nas bili Rusi, ki so že držali roke kvišku, potegnili se pozdravljali s salvami.

Moj voj pa posreči tudi vsled povedane ruske zavrznosti ni imel težkih izgub. Bilo je le nekaj ranjencev, ki pa so bili vsi le lahko ranjeni, tako, da jim ni bilo treba iskati pomoči za bojno črto.

Konjiški boj.

Ranjenc J. V. opisuje v „Venkovu“ dogodek iz bojev predstraž v bitki pri Tomaševem. Pripoveduje tako-le:

Najstrašnejši in najgroznejši vseh bojev, kar sem jih videl, je bil spopad konjice. Videl sem tak spopad — silen, drzen, krvav — ne pozabim ga nikdar več. Bilo je uro daleč pred Narolom, mestcem v Galiciji, ob meji pri Tomaševem, v drugi polovici meseca avgusta, če se ne motim, osemnajstega. Bil je krasen, solnčen, jasen dan. Sonce je opoldne žgalo naravnost, in vsa pokrajina, obdana z gozdovi, je tonila v valovih solca. Iz vasi Lovčev je prišla patrola naših hrabrih ulanov in krenila proti Narolu. Za patroljo je prihajal cel skadron. Nikomur ni bilo znano, da bi mogel biti kje v bližini sovražnik in zato je konjica jezdila popolnoma mirno. Komaj pa je ves oddelek naš konjice dospel do neke majhne vasice za Lovčev, mu je prihajal nasproti v naj-hujšem skoku ulan od prestraže in je že oddaleč dajal znamenja, da je sovražnik v bližini. Prispel je do poveljnika skadrona in mu je, loveč sapa, javil, da se v neposredni bližini, ne daleč, nego tisoč korakov pred skadronom, nahaja večje število kozakov, v sklenjenih vrstah, a v dolini da jih je najmanj tra sotnije (skadroni). O naši navzočnosti, kakor se zdi, da ne vedo ničesar.

V prvih vrstah, kjer so slišali ulanovo naznanilo, je nastalo po njegovih besedah znatno gibanje in vsakdo je nestrpno čakal, kaj se zgodi. Poveljnik je hladnokrvno pomignil podpoveljniku in trenutek nato je že stal skadron v bojni obliki, v čelni vrsti. Na obe strani so bili odposlani močnejši oddelki v svrhu kritja — sabljo iz nožnic, revolverji in karabinci pripravljeni. To vse se je zgodilo popolnoma po tihem, po bliskovito hitro.

Nato se je že vrnil poveljnik, ki je prei skokoma pojahal naprej, da bi videl na lastne oči kozaske stotnje.

— Pred nami so kozaki, — je dejal, — naskočimo jih in upam, da jih poženemo. — Potem je glasno zapovedal: — Skokoma naprej!

Po celi vrsti je nekaj zašumelo. Zemlja je zadonela od udarcev konjskih kopit, konji so rezko zahropili, nožnice sabelj so rožljale: — to ni bil več oddelek konjice, ki je prej mirno jahal, temveč se je po zelenih travnatih tleh valil živ plaz konj, na katerih je bilo jezdece le težko razločevati. V takem strahovitem skoku je dospel skadron na drugo stran grička. Pred očmi se je pokazala majhna dolina — in tri črne vrste ruske konjice. Nato je prišlo povelje. Kakor grom je zagrmelo po vsem konjskem plazu: — Huraa! — in hitrost se je očividno še podvojila.

Tedaj so se oglašili prvi strelski kozaskih pušk in vse tri stotnije, ki so dotlej stale mirno, so se zgenile, v prihodnjem trenutku pa tudi že krenile naprej, proti našim ulanom, kjer je za trenotek nastala tišina, ki so jo motili strelji, hropenje konj in posamezni vzriki. Strašna je bila ta tišina in človeku za to trenotek švigline po glavi najrazličnejše misli in njihimi zmes najneverjetnejših, zmešanih dojmov.

V tem se je razlegel po vsej dolini grozovit hrup in žvenket sabelj. Obe končici ste planili druga proti drugi...

Nisem videl nič drugega, nego da se je dir ustavil, da je oslabljal. Sablje in kozaske kopja so se prekrizala, nekaj konj je ležalo na tleh, nekaj jih je brez jezdecov dirjalo naokoli. Obe četi ste prodrli druga drugo, se zaustavili, se obrnili in zopet trčili skupaj. Nastale so večje ali manjše skupine, ki so se tolkle med seboj. Sablje so rožljale in sekale je bilo grozno. Videlo se je, kak stoji mož proti možu in da sta se sporjela. Marsikje je bilo videti za trenutek, kako je dvakrat za-zvižgala ulanova sablja na kozakovo glavo in kako se je kozak končno zvalil na zemljo. Grozno so tudi delovali

častnikov in podčastnikov. Na vsak strel se je zrušil na zemljo človek, ustreljen s konja.

Pol ure je potrajalo vse to — meni se je zdela cela večnost.

Končno se je bojišče pomaknilo za nekoliko desetih metrov proti Narolu, kar je pomenjalo, da se kozaki umikajo. Trenutek pozneje je bilo to umikanje popolno. Naši so se tudi zopet uredili in ko je minilo pol ure, je bila zopet tišina tamkaj, kjer se je prej vršil tako krvav spopad.

Naše konjice je bilo trikrat manj, a vzlic temu je premagala kozake, ki so se trdovratno branili. Izgubili so na bojišču 80 mož, večinoma ranjenih, ki pa so jih odnesli s seboj, celo 10 mrtvih so vzeli na konjih s seboj. Naših je padlo 20, med njimi tri mrtve, ostali pa so bili večinoma le lahko ranjeni.

Oko podvodnega čolna.

V sedanjih vojni pripada v prvi vrsti podvodnim čolnom odločilna vloga. V resnici so po pridobitvi zmoglosti gledanja postali podvodni čolni jako nevarno orožje. Dočim so bili stari podvodni čolni v skriti tisti morja slepi, pa imajo moderna podvodna vozila oči, s katerimi morejo videti na daleč in dobro.

Predhodnik očesa modernega podvodnega čolna je bil delo nekakega Nemca, iznajdba astronoma Johannesa Heveliusa, ki jo je v letu 1647. opisal takole: Gre za daljnogled v opazovanje iz položaja z dvakratno pritrjeno cevjo, ki se seveda ni bil mislil p. d. vodo, ampak za obsegovanje in oblaganje v trdnjavski vojni. Oči za podvodne čolne se poznajo od leta 1854. Enostavne so oblike z enim gornjim in enim dolnjim, pod 45 stopinj povezenim ravnim ogledalom; kasneje (1872) so se postavile na njih mesto popolneje prizme, ki delujejo s toliko refleksijo in dosežajo za to bolj ciljev, posebno pa so bile močnejše na luči. Ali tudi to so imele ta nedostatek, da se je imelo pri tako kratkih in debelih ceveh zadostno vidnega prostora.

Da se pridobi večji vidni prostor, so morali poseči k umetnosti, da so oko preložili v bližino zgornje odprtine cevi. To se je zgodilo na ta način, da so neposredno pod takozvanim vhodnim reflektorjem, prizmo, ki od horizonta prihajajoče žarke meče v notranjost cevi, postavili objektiv. Ker pa je slika preveč oddaljena od spodnjega konca cevi, da bi se moglo kar opazovati skozi okular (lečo v optičnem opazovalnem instrumentu), je v dnu še druga leča ali cel zistem leč, s katerim se slika iz zgornje ravni prenasa na dno. Tako oko podvodnega čolna obstoji torej prav za prav iz dveh astronomičnih daljnogledov, ki po skupnem delovanju ustvarjajo pokončno in stransko sliko. Navadno se deluje z 15-nim povečanjem, more se pa s primernimi napravami doseči tudi 5- do 6-kratno povečanje, tako, da se morejo »poznati« tudi podrobnosti. Kadar podvodni čoln noče gledati, umika svoje oko. Pri tem igra zveza med gledalno cevjo in ladjim telesom veliko vlogo. Oko mora biti tako prirejeno, da se more vrteti in umikati. Razum tega ima prava gledalna cev tudi še vnanjo zaščitno cev. Med vožnjo se namreč gledalna cev potisne močno v stran in bi se brez zaščitne cevi preveč upirala vrtenju.

Največji napredek v razvoju očesa podvodnega čolna je uvedba panoramskega daljnogleda, pri katerem se gornji del gledalne cevi vrti z ročico, dočim je spodnji del pritrjen. Iz te panoramske cevi se je razvila druga, s katero se dobiva ostrslika določenega predmeta in obenem v zmanjšani meri slika vsega horizonta, ki obdaja prvo v obliki obroča.

Ali, kolikor so si obetali od uvedbe te gledalne cevi, ima vendar velik nedostatek v močnem zmanjšanju obročne slike in težke orijentacije in v splošni sliki horizonta.

Nemški tehniki, ki je v zadnjih letih pri gledalnih ceveh podvodnih čolnov prehitela vse druge narode, se je posrečilo, da je izvedla izpopolnila »oko« podvodnega čolna. Možno je celo, vdelati v »oko« kompas in prirediti ploščo z delinimi črtami, tako, da se more oddaljenost opazovanega predmeta hitro izračunati.

O strelnem orožju.

Strelna tehnika se je potoni kemije razvila v zadnjih stoletjih na nepričakovan način, kajti iz kemičnih laboratorijev so izhajali čimdalje večji izboljšani strelne konstrukcije. Starodavni originalni puškarji in ognjari so se morali uganiti s svojimi skrinjastimi umetnostmi, vse svoje čarolovne recepte so morali prepuštili sistematično se uveljavljajoči strelni tehniki; iz prirodoslovnih izkušenj in stalno določenih formul so izšli novi načini streljanja. Z iznajdbo skrivnostne moči prahu se je iznašlo orožje, ki ni le popolnoma izpremenilo vojnega postopanja, temveč je uplivalo tudi na notranje politično-gospodarske razmere. Okovani vitez se je moral odreči boju, zanj brezmembrnemu; nastopila je množica državljajov pod vodstvom vladarjev. Ognjeno orožje je pospešilo politično moč in red proti viteškemu političnemu mrtvulu. Zato so se knezi in državljani marljivo oprijemali novega orožja in se v njem urili. S tem so si resnično pridobili možnost obrambe ustvarjajočega dela, razvoja obrti in trgovine. Dočim je bila vojna v zgodnjih stoletjih le predprava vitezov in plemenitav, so ta mesta zasedli državljani sami in pojavilo se je kmalu mnogo izurjenih strelcev, ki so, imenovani častnikom artiljerije, bili povsod čislani in obdarjeni s častmi. In ti so kmalu spoznali, da dotlej rabljeno pripruto enoceno orožje ni moglo vzdržati potrebne priročnosti v vojni. Zanimati so se bili, kako bi

dus, vzvrteče. Zamudno nabijanje posam so tudi iznašli pripravo, obkroženo z zaporednimi cevmi, ki strelja »revolventne« cevi je moralo dovesti k izpopolnitvi orožja, s katerim bi se lahko v kritičnem položaju oddalo več strelkov zaporedoma. Iz te podlage starih revolventskih kanonov je vzniknila iniciativa ročnih samokresov. Prvi, ki se more imenovati vrednega iznajditelja samokresa, je Belgijec Mariette, ki je uvedel samokres v praktično porabo leta 1833.

Tudi se je stremilo vedno po izpopolnitvi strelnega prahu, kajti način nabijanja z raztresenim prahom se je pokazal nepraktičnim in nevarnim za top in za nabijalca samega. V sredi 18. stoletja se je uvedlo vredno prenosno strelivo. Raztreseni prah se napolni v primerne lupinice ali pretvori v kroglice in združi v celoto naboj s strelivom. Kmalu nato se je spoznala pospešitev nabijanja in olajšava prevoza municije. S to izvedbo je nastala misel po izdelovanju polnih krogel, kar teče, bomb, granat in šrapnelov. Polne kroglice so sestajale iz litega železa, katero so v določene namene tudi belili. Kartee, skozi dve stoletji največji strah bojne polja in skrajno sredstvo artiljerije, so bile železne ali svinčene kroglice, napolnjene z odpliki, žebli, nasekanimi kovinskimi drobtinami. Danes so kartee izgubile veliko na vrednosti radi uvedbe šrapnela, ki ga uporablja artiljerija skoraj izključno. Granate, ali pri možnarjih imenovane bombe, so votla strelja z razletnim nabojem. Ta so se raznesla s trčenjem ob tla. Angleški polkovnik Šrapnel je pa iskal in našel način razstrelitve tudi v zraku v bližini cilja. Iznajdba se je začela širiti l. 1803, a komaj leta 1836 je bila vpeljana v artiljerijo. Ime iznajditelja je ostalo tesno spojeno z iznajdbo kljub temu, da so še pozneje, med drugimi tudi avstrijski artiljerijski častnik Breithaupt, izpopolnjevali način prižiganja šrapnela in s tem iskani učinek razleta. Gotovo je danes šrapnel najpriročnejši, a poleg granat tudi najsilnejši strelni pripomoček; zato se je uporaba šrapnela uveljavila do velike vrednosti v vrstah strelnega orožja. Iz enega sistema izdelave se je šrapnel razširil v več in danes obstoji že par sistemov izdelovanja, ne da bi šteli, koliko leži še v poizkusih in tudi že v noveji uporabi.

Nedvomno je postalo strelivo v moderni vojni sredstvo, ki mu ni hujšega neprijatelja, nego je uzorna strategija. Golo kljubovanje sovražni sili in nasilnim iznajdbam se ne pripisuje le krutim, temveč tudi neizdatnim sredstvom proti moderni vojni taktiki, ki išče končni uspeh le v razkropitvi sovražne sile. Iz tega se, sicer v nedoglednih časih, uveljavi strategična znanost v svoji polni moči, ki bo postavila še tako moderno strelno orožje vsaj deloma bolj v postransko veljavo — seveda s sovražnikom vedno v enakosti pripravljenosti.

Reims.

Podavši zgodovino tega historično znamenitega in strateško zelo važnega francoskega mesta, piše podlistkar v »Slovenskem Narodu« o umetniški in arhitektonični znamenitosti katedralke in o umetnihih ter zgodovinskih spominkih, shranjenih v njej:

»V knjigah starejših slavistov je čitati, da so francoski kralji, ko so bili maziljeni in kronani, položili sveto prisego, da bodo branili državo in varovali pravice državljanov. To prisego so storili na staro knjigo in slavisti trde, da je bila ta knjiga pisana v staroslovenskem jeziku. To se pač ob sebi razume, da staroslovenski jezik ni imel nikoli nobene veljave na Francoskem in bržas tudi na celim Francoskem

ni nihče poznal staroslovenskih črk, ne cirilskih, ne glagoljskih. Mogoče pa je že, da je takoj knjiga po čudnih potih usode zašla na Francosko in da so nanjo polagali francoski vladarji svoje kraljevske prislege. V sedanjem vojnem času pač ni mogoče to dalje zasledovati in preiskovati, so-li tozadevne trditve starih slavistov utemeljene ali ne.

Stolna cerkev v Reimsu, katedrala Naše Gospe, je bila dograjena sredi 13. stoletja. Kako dolgo so jo gradili, ni dognano, a v tistih časih je tako čudovito in veliko delo trajalo časih po dvesto let. Ta katedrala, ki jo imenujejo stari francoski pisatelji »Skrinjno francoske krone«, je po svojem načrtu in po svoji notranji uredbi nekoliko podobna pariški Notre-dame cerkvi, a v Reimsu je ves sijaj in ves polet francoske gotike izveden do popolnosti. Vse linije strme kvisku, vsi vogalčki se poostrejuje navzgor, zid obstoji pravzaprav iz vitkih stebelcev, stolpi in stolpčiči so kakor breztelesna nebeska bitja, v razkošnem bogastvu ornamentov je brez številne kipcev, stredo pa krona prelepa galerija. Arhitektura je v reimski katedrali ustvarila delo, da mu podobnega ne pozna svet. Slavnostna veselost je karakteristični znak te veličastne stavbe. Zdi se, da vsak kamen izraža presrečno veselje in kliče ljudstvo h kronanju francoskega kralja. Zlasti velja to za skulpture, ki sploh zavzemajo v razvoju francoske plastike važno mesto. Živahnost izraza, moč in plemenitost vseh linij, poživljenja kamnenja, to je izvedeno tu tako, kakor samo v najpopolnejših umotvornih antike.

Velika plastika nemške gotike izvira iz francoskega Reimsa, v katerem se je videti nekaj starodavnih, dobro ohranjenih hiš, ki nam omogočajo slutiti, kako krassen je bil Reims v onih dneh, ko je devica Orleanska pripeljala tjakaj kralja Karola VII. na kronanje in v zahvalno proslavo, da je Bog podelil Francozom zmago.

Nevarnost bitke na morju.

Ali so moderne bitke na morju postale nevarnejše, nego so bile stare bitke za časa Nelsona in Ruyterja? O tem piše neki strokovnjak:

Vsekako treba priznati, da se sedaj deluje z večjimi in silnejšimi masami in da se stem bolj učinkuje na duševne moči, nego pa nekda, ko so številne male mase delovale na telesne moči. Zdi se pa, da se število mrtvih ni mnogo izpremenilo. Po japonskih preiskavanjih izhaja iz zadnje rusko-japonske vojne, da je bilo od posadke povprečne ladje 8 odstotkov lahk, 8 težko, a le 4 odstotki smrtno zadetih.

Tu seveda niso vračunjeni potopljenci. Število ujetencev prihaja sploh v poštev le pri potopitvi vse ladje. To je gotovo nekaj posebno pretresljivega in v vojni na koncem ni ničesar, kar bi se dalo direktno primerjati s tem. Tu treba pomeniti: Glavno orožje na morju je tri stoletja sem — artiljerija. To orožje pa le redko povzroča potopitve moderne ladje; prav za prav le tedaj, če so duševne sile ladje popolnoma zlomljene in se radi tega zaustavi delo za rešitev ladje. Število ladij, ki jih je ogenj artiljerije potopil, je zelo malo. Ladje, razstreljene kakor rešeto, so le utvara domišljije.

Sedaj nastopata poleg artiljerije tudi torpeda in mina. Oba delujeta le pod vodo in razvedljata velik del zunanje kože. S tem more seveda nastopiti nevarnost, da izgubi ladja sposobnost za plovbo, če namreč za vodo neprodorni oddelki in notranje kože ne zadostujejo, ali če so slučajno trpele šrambe za municijo in prostori za kote. Tudi tu je rečeno »slučajno«, ker to ni morda pravilo. Zato ni smeti

»razpršenja v zrak« smatrati kot nekaj vsakdanjega v vojni na morju.

Gotovo, treba trditi, zelo trdo delati, da se ladja, ki je bila pod vodo zadeta, ohrani plavajoča in pogojno sposobna za boj, ali če v vojni ne trdijo delati za vsakega? Proti vsakemu napadalnemu orožju je tudi obrambno orožje. Tega ni smeti pozabiti. Kdo miruje neki in se pušča prebrskati? Saj vsaka kroglica ne zadevuje in pri premikajoči se ladi na morju se more ta »ne« z mirnim srcem večkrat podčrtati.

Pa letala, letalci in strašila podvodnih čolnov? Kar leta okoli po zraku, utegne dobro videti; če pa tudi dobro zadevuje, ali je dobro zadevujejo — o tem nečemo razpravljati tu. Delovanje podvodnih čolnov ni še bilo izkušeno v pomorski bitki; ni smeti pozabiti, da imajo podvodni čolni le eno oko ter da imajo to oko tesno nad vodo. Kdor tako malo vidi, temu treba le sami leteti v mrežo.

Par besed o nevarnostih na podvodnih čolnih samih. Nesreče, pri katerih se pogubljajo človeška življenja, so na podvodnih čolnih razmeroma le redke. Primerjajte s tem le letanje, kak velik masinelen vleobrat, gasilstvo, nevarnost avtomobila, da niti ne govorimo o rudokopstvu. Vojaku ne pristojta, da govori o nevarnostih svojega poklica, ali da govori mnogo o malih dogodiljih. Kjer tešjeje, odpadajo trske; a pri veliki previdnosti, redu in vzpostobi v mornarici drug za drugega pada le malo »trsk«. Proč torej z vsemi strahili!

Boji proti zračnemu brodogojstvu.

Boj proti zračnim ladjam in letalom sploh se more vršiti na tri načine: da jih obstrlejuje topništvo, da se jim škoduje z ognjem pehotnih čet in slednjič z enakim orožjem, to je z oboroženimi letali ali vodljivimi baloni. Obstrlejevanje zračnih ladij po artiljeriji je tako težavno, da dosedanja sredstva pomorskega in poljskega topništva v to ne zadostujejo. Za boj proti sovražniku v zraku rabimo torej posebne topove, ki so tako sestavljeni, da obvladujejo veliko polje na kvišku (najmanj 70 stopinj), velik obseg za streljanje na levo in desno (celi krog do 360 stopinj), končno so pa tudi tako urejeni, da se lahko smer streljanja, oziroma merjenja vsak hip preduragati. Naprave za merjenje, to je: za uravnavo strelcev morajo biti take, da je mogoče tudi cilji, ki se z največjo hitrostjo premika, stalno slediti. Neobhodno potrebno pa je tudi, da se strelci čim hitreje oddajajo drug za drugim. V ta namen imajo moderna branila proti sovražniku v zraku avtomatična zapirala. Da letijo projektili čim dalje in da zadenejo z največjo možno gotovostjo, za to je poskrbljeno z veliko hitrostjo, s katero krogla zapuša topovo cev, in pa z dolgimi cevmi.

Ker je pri navpičnih streljih težko opazovati uspehe streljanja, je potrebna posebna municija, ki omogoča, da se vidi pot poleta, pa seveda služi tudi prvemu namenu streljanja, to je, da zadene. Tudi postopanje pri streljanju je čisto posebno, kajti sovražna letala vidimo navadno le za lip in premikajo se zelo hitro. Vsek tega je le redko kdaj mogoče, da bi se šele po izstrelitvi lahko opazljivih nabojev določila prava mera in uravnava, kakor se to godi pri stalnih, nepremičnih tarčah. Pri streljanju v zračne višave je treba opazovati učinek prvega strela, hitro precceniti in izmeriti daljavo tarče, vpoštevati potrebne korekture ter potem naglo zaporedoma oddati več strelcev v domnevno višino in na stran, proti kateri se tarča pomika, to se pravi: treba je celo polje »pokositi«. Opazovanje gorečih strelcev omogoča popravke v računih.

Premier cevi je različen in se ravna po namenu dotičnih topov: meri od 3,7 do 10,5 centimetrov. Iz takih ozirov je najino potrebna čim večja gibčnost takih topov, da je mogoče, približati se sovražniku. Lažje je bojevati se proti priletim in pristo gibanjem balonov, ker se prvi gibljejo le v eni prostorni smeri, drugi pa v dvigni.

Skoro vse države imajo svoje posebne sestave takih branilnih topov. Nemčija ima svoje izvrstne Kruppove izdelke, Anglija — topove Armstrong in Coventry, Francija topove tvrdke Schneider v Creuzot, Rusija topove sistema Vickers, Avstro-Ogrska izdelke livarn Skoda. Strelivo za ta branila proti balonom in letalom so balonski šrapneli, kadeči se šrapneli in balonske granate. Balonski šrapneli so najstrašnejše in v aviatikom ter aeronaftom najnevarnejše strelivo. Z enim takim strelom poseje prostor, širok 300 in 700 metrov globok! Dimni šrapnel ima posebno primes, ki napravlja gost dim, tako da je lahko opazovati smer in učinek strela. Balonska granata ima posebno niteno snov, ki ima nalogo, delovati zlasti proti plinu, s katerimi so baloni napolnjeni. Vse vrste nabojev se razlete gotovo že v poletu na kvišku, tako da ne ogrožajo lastnih čet.

Ogenj iz navadnih in strojnih pušk lahko — o tem ni dvomiti — vsled množice strelcev, ki jih je možno istodobno ali zaporedoma oddati, hipno zelo učinkuje. Čim se pa sovražnik umakne v primerno višavo, mu taki strelci ne morejo več škoditi.

Kar se tiče boja z enakim orožjem, obstoji v tem, da se z naših zračnih letal ali vozil mečejo bombe na sovražnika ali pa da se nanje strelja s strojnimi puškami. Glede bomb je pač težko in le slučajno, če more braneči aviatik doseči tako stališče, da bi lahko sovražno letalo z njimi uspešno obmetaval. Velike važnosti pa so lahko strojne puške, armirane na hitrih letalih. Anglija je izvršila v tem oziru jako uspešne poizkušnje. Dotična srtojna puška je tako preprosta, da lahko tudi navaden vojak z njo ravna. Na Francoskem, tako poročajo, nameravajo proti nemškim letalom mobilizirati zračne oklopnice.

Domache vesti.

Prihod ranjenih odnosno bolnih vojakov. Poleg onih 10 ranjenih odnosno bolnih vojakov, o katerih smo že v današnji »Edinosti« poročali, da so dospeli v Trst včeraj predpoldne, so dospeli s popoldanskimi vlaki južne železnice še štirje vojaki in sicer dva z vlakom ob 5:35 in dva z onim ob 9:10 zvečer. Vsi štirje so imeli iti na dopust na svoje domove, vendar so jih pa vsled nove zdravstvene odredbe pridržali tu v Trstu ter jih spravili v hišo »Austro Amerikane« pod Škednjem, kjer bodo morali ostati 5 dni, v svrhu opazovanja, da bi ne zanesli med prebivalstvo neke bolezni.

Hotelska delniška družba Grijan-Miramar, naznanja slav. občinstvu, da parnik »Vida«, kateri se je nahajal par dni v doku, prične z današnjim dnem zopet z redno vožnjo med Grijanom in Trstom. Vožni red ostane isti, kot doslej. Odhod iz Trsta predpoldne ob 9:15, popoldne ob 2. Odhod iz Grijana ob 12:15 in ob 5:45 popoldne. Vlaki, kateri se ustavljajo na postajah Miramar in Grijan, odhajajo iz Trsta ob 9 in 10:15 predpoldne in ob 12:30, 2, 4, 10, 6, 10, 8, 10 in 11:50 popoldne oziroma zvečer; iz Grijana ob 6, 7:20, 10:16 in 11:34 predpoldne in ob 2:02, 3:56, 5:20, 7:31 in 8:30 popoldne oziroma zvečer. Zadnji vlak iz Grijana ob 8:30 zvečer se ne ustavlja v Miramaru.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

POSJILA DAJE
na vknjizbo 5 1/2 %
na menice po 6 %
na zastave in amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.
ESKOMPTUJE TRGOVSKE MENICE.

HRANILNE VLOGE
sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/2 %
Večje stalne vloge in vloge na tek. račun po dogovoru.
Rentni davek plačuje zavod sam. — Vloga se lahko po kruno. — ODDAJA DOPLAČE NABIRALNIKE (HRANILNE POSUKE).

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
TRST, Piazza della Caserma št. 2, I. nad.
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnjicah.

Pošta -hranilnični račun 16 004. TELEFON št. 952.
Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varno proti vlogu in požaru, urejeno po najugovornejšem načinu ter je oddaja strankam v najem po nizkih cenah.
Stanja vlog nad 10 milijonov kron.
Uradne ure: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. — Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

CENTRALA V PRAGI Ustanovljena l. 1868 20 podružnic 17 ekspozitur Delniška javnica K 80.000.000 Rezervni in varnostni sklad: K 25.000.000	Živnostenska banka podružnica v Trstu GRADEŽ otvorena v poletju ekspoziture redno poslovanje OPATIJA Izvršuje vse bančne in menjalnične posle. Borzna naročila. TELEFON: 2157 — 1078.	4 % VLOGE NA KNJIZICE Rentni davek plačuje banka iz svojega. OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in širo-računu po dogovoru. URADNE URE: od 9 do 12 1/2, pop. in od 2 1/2, do 5 pop.	4 % VLOGE NA KNJIZICE Rentni davek plačuje banka iz svojega. Položica brezplačno na razpolago.
--	--	--	--

JADRANSKA BANKA			
Trst, Via Cassa di Risparmio šte. 5 (Lastno poslopje)			
KUPIJE IN PRODAJE: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prioritetne, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih SAFE - DEPOSITS. Brzjava: JADRANSKA.	VLOGE NA KNJIZICE 4 % od dneva vloge do dneva vsdga. Rentni davek plačuje banka iz svojega. OBRESTOVANJE VLOG na tekočem in širo-računu po dogovoru. URADNE URE: od 9 do 12 1/2, pop. in od 2 1/2, do 5 pop.	FILIALKE: DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIČ OPATIJA SPLIT ŠIBENIK ZADAR AKREDITIVI, ČEKI IN NA-KAZNICE NA VSA TU-IN INOZEMSKA TRGIŠČA. Živahna zveza z AMERIKO. REMBOURSNI KREDITI PRODAJA SREČK RAZREDNE LOTERJE	ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija tvebanja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROČILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2876. ESKOMPT MENIC